

נוהל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן לניתוב בין הליך פלילי להליך מנהלי

א. כללי

תיקון 39 לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 (להלן: "החוק") אשר נכנס לתוקפו ב-1 בינואר 2015 נועד להגביר ולייעל את האכיפה בתחום הגנת הצרכן. במסגרת תיקון זה, הוענקו לרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן (להלן: "הרשות") כלי אכיפה מנהלים שונים בגין ביצוע הפרות המנויות בסעיף 22 לחוק - הטלת עיצומים כספיים, המצאת התראה מנהלית, הצעה להגשת התחייבות להימנע מהפרה. בחלק מהמקרים כלי האכיפה המנהלים נוספו לצד מנגנון האכיפה הפלילי הקיים ובחלק מהמקרים במקומו תוך ביטול חלק מהעבירות הפליליות הקבועות בסעיף 23 לחוק.

בהתאם לתיקון האמור, הפרת הוראות החוק תטופל בחלקה בהליך אכיפה מנהלי בלבד, וחלקה בהליך הפלילי בלבד. נוהל זה חל על הוראות אשר הפרתן מקימה לרשות בחירה בין אכיפת ההוראה בדרך של הליך אכיפה מנהלי לבין אכיפתה בדרך של הליך אכיפה פלילי (להלן: "סמכות אכיפה כפולה"). מטרתו של נוהל זה הינה להתוות קווים מנחים להפעלת שיקול הדעת באכיפה, על-מנת שהאכיפה תהא שוויונית, מידתית, מאוזנת ויעילה.

ברירת המחדל של האכיפה בתחום ההגנה על הצרכן היא אכיפה בהליך המנהלי. בנוהל זה יפורטו ויובהרו הקריטריונים להפניית תיקים להליכים פליליים.

ב. נקודות מוצא לבחירה בין ההליכים:

1. כאשר פרשיה עובדתית אחת מערבת מספר הפרות, שרק חלקן עונות על המבחנים המצדיקים טיפול באמצעות ההליך הפלילי, תשקול הרשות צירוף כל ההפרות להליך אחד - מנהלי או פלילי בהתאם לשיקולים המפורטים בנוהל זה, וכן תוך בחינת יעילות ניהול ההליך.
2. החלטת הרשות הינה שקלול של כל הקריטריונים הרלוונטיים לאותו נושא, כאשר יתכן וקריטריון אחד ייסוג מפני משנהו.

ג. הפניית תיק להליך פלילי תבצע במקרים הבאים:

1. כאשר מדובר בהפרה בוטה, קרי, נסיבות ביצועה מעידות על חומרה יתרה, בין היתר לפי התבחינים המנויים להלן:
 - ההפרה בוצעה באופן המעיד על שיטתיות, בין השאר בשים לב למעורבות והכוונה של ההנהלה בביצועה.
 - ההפרה לוותה בתכנון מראש, בין היתר כדי להפיק רווח.
 - ההפרה גרמה להיקף פגיעה רחב או עלולה הייתה לגרום פגיעה כזו.

¹ רצ"ב לנהל זה כנספח א' טבלה הממפה את ההפרות/עבירות אשר לגביהן בידי הרשות סמכות אכיפה כפולה.

מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן

- ההפרה בוצעה כלפי קשישים, חסרי ישע או קטינים או כלפי ציבור צרכנים שיש להם חולשה שכלית, נפשית או גופנית, או שאינם יודעים את השפה שבה נקשרה העסקה במידה מספקת לשם הבנתה.
- ההפרה בוצעה כלפי מספר גדול של נפגעים.
- כוונה בביצוע ההפרה.

2. מבצע העבירה/ות הוא עבריין חוזר: לצורך סיווגו של עוסק כעבריין חוזר יילקחו בחשבון כמות וסוג ההליכים הפליליים והמנהליים אשר ננקטו לגביו ביחס להיקף פעילותו העסקית.
3. מדובר במפר מבצע העבירה/ות שאינו משתף פעולה עם גורמי הפיקוח או האכיפה ובשל כך אין בתיק ראיות המאפשרות להפנותו להליך מנהלי.
4. במקרים אחרים, אף שאינם נכנסים בגדר אחד המקרים שפורטו לעיל, ולאחר שניתן אישור בכתב של היועץ המשפטי של הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן ומנימוקים שיירשמו, בהתקיים נסיבות מיוחדות וחריגות.

1.1. שיקולי מדיניות

5. על אף האמור בנוהל זה רשאית הרשות/הממונה על הגנת הצרכן והסחר הוגן להחליט משיקולי מדיניות בין היתר נוכח שכיחותה של הפרה והצורך ליתן מענה אכיפתי רחב, מיידית ומרתיע, כי האכיפה ביחס לאכיפה מסוימת תהיה מינהלית, אף אם חלק ממקרי ההפרות יענו לקריטריונים האמורים לעיל.